

Regen migrantenhaat

vestigen. Wel veroordeelde de Zuid-Afrikaanse president Jacob Zuma de recente rellen: 'Veel buitenlandse inwoners houden zich aan de wet en dragen op een positieve manier bij aan de economie. Het is verkeerd om alle buitenlanders aan te zien voor drugsdealers of mensensmokkelaars.' Zuma wilde er niet aan, de aanvallen als xenofobie (vreemdelinghaat) te betitelen, volgens hem gaat het om algemene criminaliteit. Er hebben altijd buitenlanders in Zuid-Afrika gewerkt en dat is nooit een probleem geweest, zei Zuma op een persconferentie. Hij prees daarbij Zuid-Afrika als multiculturele 'regenboognatie' die vreemdelingen na de afschaffing van de apartheid juist met open armen ontvangt. 'Het aantal buitenlanders in Zuid-Afrika is veel groter dan in Europa. Daar maken ze er ruzie over, ze willen geen vluchtelingen. Maar niemand gebruikt ooit het woord 'xenofobie' als het over Europa gaat.'

nachtmerrie

In een poging de gemoederen te sussen en een concrete oplossing te vinden, spraken onlangs de Nigeriaanse en Zuid-Afrikaanse ministers van Buitenlandse Zaken met elkaar. 'We wilden met een gezamenlijk plan komen om deze nachtmerrie aan te pakken. Dat is volgens mij gelukt', vertelde de Nigeriaanse minister Geoffrey Onyeama aan Africa Today.

Maite Nkoana-Mashabane, minister van Zuid-Afrika, berichtte dat er een 'waarschuwingsmonitor' zal komen. Deze toezichthouder moet racistische uitingen tegen buitenlanders opsporen en tegengaan voordat de situatie uit de hand loopt. De politie, immigratieambtenaren en de ministeries van BuZa van beide landen gaan hierin actief samenwerken. Nog belangrijker is volgens Onyeama de betrokkenheid van vakbonden, organisaties en de Nigeriaanse Unie in Zuid-Afrika. Deze laatste partij zorgt voor 'een directe verbinding tussen de slachtoffers en de regering van het land'.

Als het aan Nigeria ligt, is de monitor pas een eerste stap. 'Zuid-Afrika moet ook stevige maatregelen nemen door de daders voor de rechter te brengen. Dan zendt het pas echt een krachtige boodschap uit.' <

enorm van de verhuur van winkelen woonruimtes aan immigranten.

algemene criminaliteit

Toch zwelt het geweld tegen buitenlanders de laatste maanden weer aan. In februari werden in de buurt van Pretoria meer dan twintig winkels van immigranten aangevallen en geplunderd. Rondom Johannesburg

vielen burgers twaalf immigrantenhuisen aan. De meeste slachtoffers waren Nigerianen.

De Nigeriaanse overheid riep na de rellen de Zuid-Afrikaanse overheid op om de 'vreemdelingvijandige aanvallen' te stoppen. Vorig jaar zouden er in het tumult twintig Nigerianen zijn omgekomen – een aantal dat de regering van Zuid-Afrika niet wil be-

EU MINI-INTERVIEW

RUURD UBELS nd.nl/buitenland BEELD ND

NA BREXIT MEER KANS OP GEZAMENLIJKE EU-DEFENSIE

Ooit begon de Europese Unie met militaire missies om elders vrede te bewaren of om verwoeste landen op te bouwen. Nu geldt steeds vaker dat een EU-missie de Europese veiligheid en de economische belangen moet dienen. Trineke Palm plaatst hierbij vraagtekens in *Normative power and military means*, het proefschrift waarop ze vandaag hoopt te promoveren.

► UTRECHT

■ Waarom zou wat meer eigenbelang in het EU-beleid niet goed zijn?

'Vanuit het perspectief dat de Europese Unie een waardengemeenschap is en heeft vastgelegd dat ze opkomt voor mensenrechten, kun je hierover je twijfels hebben. Kijk naar de druk van de EU op de Verenigde Naties om in Libische wateren te kunnen optreden tegen Afrikaanse migranten die naar Italië willen. Het redden van drenkelingen is geen centrale doelstelling van de operatie en deze vorm van pragmatisme is echt anders dan in het verleden.'

■ Dat is fout?

'Ik kan me voorstellen dat, als de instabiliteit langs de buitengrenzen toeneemt, de EU meer denkt uit eigenbelang. Tegelijk vrees ik dat deze vorm van machtspolitiek op termijn als een boemerang terugkeert en de Europese veiligheid niet bevordert. Het idee achter het promoten van waarden via voorbeeldgedrag is niet alleen dat dit 'goed' is, maar ook dat het de invloed van de EU in de wereld vergroot. Een Europese Unie die zich opstelt als een supermacht à la de VS of Rusland, kan contraproductief uitpakken.'

■ Van oudsher is de NAVO de veiligheidsmacht voor Europese landen. Wat is de meerwaarde van EU-missies?

'De EU en de NAVO hebben bijvoorbeeld bij Somalië elk een missie tegen piraterij. Noorwegen werkt mee met het Europese optreden, mede vanwege de toege-

voegde waarde ervan: niet alleen militair optreden, maar ook gevangen piraten berechten. Die berechting is essentieel, want wie vrede en veiligheid wil bevorderen, kan niet volstaan met militaire actie.'

■ Dinsdag organiseert de Atlantische Commissie een congres over de vraag of er na de Brexit nog een Europese defensie mogelijk is. Wat is uw antwoord?

'Ja. Er is onlangs besloten dat de EU een commandocentrale krijgts om militaire missies beter te kunnen ondersteunen. Groot-Brittannië legde de prioriteit op militair terrein altijd bij de NAVO en blokkeerde voorstellen voor meer institutionele EU-samenwerking. Dus zonder de Britten kunnen stappen worden gezet.'

■ Op weg naar een EU-leger?

'In de jaren vijftig lag er een plan voor een Europese Defensiegemeenschap (door het Franse parlement weggestemd, red.), dat veel verder ging dan de huidige plannen. Zo blijft het leveren van troepen voor een EU-missie een besluit van nationale regeringen.'

■ Gaan we de Britten missen?

'De EU verliest militaire kracht en een lidstaat die bereid is militaire risico's te nemen. Tegelijk merk ik op dat Groot-Brittannië in de praktijk weinig troepen voor EU-missies leverde. Ik verwacht dat Duitsland na het Britse vertrek een groter stempel op het EU-defensiebeleid gaat drukken. Dat geldt misschien ook voor Polen en Italië, landen die vanwege hun ligging belang hebben bij een sterk Europees veiligheidsbeleid.'

Trineke Palm

TILLY DODDS nd.nl/buitenland

Rusland zou van Jehovah's Getuigen af willen

...Vervolg is niets nieuws voor de Jehovah's Getuigen.

...In Rusland dreigt nu ontbinding van het kerkgenootschap.

► MOSKOU

Echt welkom zijn de Jehovah's Getuigen niet in Rusland. De autoriteiten daar beschouwen hen als een sekse die gezinnen kapotmaakt, haat zaait en levens bedreigt. Al jarenlang maken ze de kerkleden het leven zuur, onder meer door zendingen bijbels aan de grens tegen te houden, publicaties te verbieden, zondagse samen-

komsten te verstoren en koninkrijkszalen (de plaatsen waar Jehovah's Getuigen samenkomen) te sluiten. Vorige maand doorzochten de autoriteiten het landelijk bestuurscentrum van het kerkgenootschap bij Sint-Petersburg. Daarbij werden ruim 70.000 pagina's aan documenten in beslag genomen en kregen de kerkleiders het bevel informatie te overleggen over alle 2277 gemeenten in Rusland. Nu wil het ministerie van Justitie dat de Jehovah's Getuigen tot 'extremistische organisatie' worden verklaard en dat het bestuurscentrum wordt gesloten. Het Hooggeerechtshof buigt zich op 5 april over

dit verzoek. Als het wordt ingewilligd, kan het kerkgenootschap worden verboden en kunnen de naar schatting 175.000 leden niet meer legaal samenkomen en geen lectuur meer verspreiden. In acht Russische regio's is dat nu al het geval.

voorgoed verbannen

De Jehovah's Getuigen staan in Rusland sinds 1991 officieel geregistreerd als religieuze groep. In 1999 werd die registratie hernieuwd. Religieuze leiders vrezen echter dat de Russische leiders eropuit zijn hen voorgoed uit het land te verbannen, meldt de *Moscow Times*.

Tegen het kerkgenootschap wordt onder meer aangevoerd dat het probeert mannen te bewegen zich te onttrekken aan de militaire dienst. Dit omdat de Jehovah's Getuigen weigeren deel te nemen aan oorlogen, met een beroep op het zesde gebod: Gij zult niet doodslaan. Ook wordt de gelovigen verweten dat zij verderfelijke, haatzaaiende lectuur verspreiden, waarin andere religies negatief worden afgeschilderd. Vasily Kalin, bestuurslid van het kerkgenootschap, wijst de beschuldiging dat de Jehovah's Getuigen extremistisch zouden zijn, met kracht van de hand. 'Onze leden willen gewoon

'in vrede hun God aanbidden', verklaarde hij tegenover USA Today. 'Helaas schendt Rusland zijn eigen wetgeving, die ons het recht daarop garandeert. In de tijd van Stalin, toen ik nog een kind was, werd onze hele familie naar Siberië weggevoerd, alleen omdat we Jehovah's Getuigen waren. Het is triest dat mijn kinderen en kleinkinderen met iets dergelijks worden geconfronteerd.' Yaroslav Sivilskiy, een woordvoerder van het kerkgenootschap, sluit niet uit dat gelovigen zullen proberen in kleine regionale groepen hun geloof te belevan, indien het kerkgenootschap verboden wordt. <